

Suositus 34/2024
Ehdotus A 1950/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 34/2024, joka koskee pohjoismaista yhteistyötä luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun alalla (A 1950/UHN)

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 34/2024 ja odottaa *poliittista dialogia* liittyen pohjoismaiseen yhteistyöhön luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun alalla.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että koordinoidaan ja mitoitetaan pohjoismaisia luonnonsuojeluun, ennallistamiseen ja yhtenäisten käytävien perustamiseen tehtäviä panostuksia niin, että tuetaan paremmin vaelluslajien olosuhteita ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia vaelluslajeihin.

että perustetaan valvontaohjelma, jossa tarkkaillaan ihmisen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia vaelluslajeihin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto kiittää Pohjoismaiden neuvostoa suosituksesta, joka koskee pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista biodiversiteetin ja luonnonsuojelun alalla erityisesti huomioiden vaelluslajien olosuhteet.

Kuten suosituksesta laaditussa mietinnössä todetaan, Ruotsi on muiden Pohjoismaiden puolesta vastannut vuonna 2024 kysymykseen E10, joka koskee yhteistyötä ja vaelluslajien suojelutoimien toteuttamista sekä niihin liittyviä kansallisia toimintasuunnitelmia. Vastauksessa selostetaan, mitkä alueelliset ja kansainväliset foorumit ja sopimukset tällä hetkellä sääntelevät Pohjoismaiden luonnonsuojelutyötä ja erityisesti vaelluslajeja. Vastauksessa kysymykseen E10 mainitaan myös uusi

luontosopimus (CBD/Kunming-Montreal), jonka tavoitteena on pysäyttää ja kääntää luonnon monimuotoisuuden katoaminen ja suojella koskemattonta luontoa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristö- ja ilmastosektori (MK) on ottanut tämän tavoitteen poliittiseksi prioriteetiksi uudessa 2025–2030 yhteistyöohjelmassaan, jossa yksi kolmesta päätavoitteesta on:

Tavoite 2: Pohjoismaat ovat pysäyttäneet luontokadon vahvistamalla ja kehittämällä elinkeinoelämän, kansalaisyhteiskunnan ja korkeakoulumaailman toimijoiden yhteistyötä.

Tämän tavoitteen osatavoitteet ovat seuraavat:

Osatavoite 2.1: Edistämme Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehityksen kunnianhimoista täytäntöönpanoa ja autamme muita maita kehitystyössä muun muassa osoittamalla, miten luonnon monimuotoisuuden suojele voi kulkea käsi kädessä sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen kanssa.

ja

Osatavoite 2.4: Edistämme luontopohjaisia ja muita innovatiivisia ratkaisuja vastataksemme haasteisiin, jotka liittyvät luonnon monimuotoisuuteen, ilmastonmuutokseen ja saasteisiin.

Edellä mainitut tavoitteet ja osatavoitteet ovat kehitteillä olevan ja pikapuoliin julkaistavan uuden luonto-ohjelman 2025–2027 painopisteitä. Keskeistä ohjelmassa on pohjoismainen yhteistyö uuden ohjelman tavoitteiden täytäntöönpanossa sekä luontopohjaisten ratkaisujen edistäminen – alueellisesti, kansallisesti ja paikallistasolla. Ohjelmaluonnos sisältää seuraavat toimenpidealueet, jotka ovat erityisen tärkeitä vaelluslajeja koskeville vahvistetuille toimille:

1. Parannetaan kestävien maisematyyppien suunnittelua ja hoitoa käyttämällä luontopohjaisia, monimuotoisuutta ja ilmastoon sopeutumista tukevia ratkaisuja.
2. Perustetaan luontoalueiden välille vihreitä käytäviä ja parannetaan alueiden välisiä yhteyksiä, mikä vahvistaa ekosysteemien kestävyttä ja toimivuutta.
3. Edistetään integroitua kestävän kehityksen lähestymistapaa kehittämällä suosituksia ja työkaluja, joiden avulla voidaan yhdistää biodiversiteetti- ja kulttuuriympäristön huomioiminen esimerkiksi energia-, metsätalous-, maatalous- ja kalastussektoreilla.
4. Luontoalueiden ennallistaminen: Ennallistetaan luonnollisia ekosysteemejä parantamalla hiilensidontaa, vedenlaatua ja luonnon monimuotoisuutta.
5. Lisätään yhteistyötä kestävän maankäytön ja ekosysteemipohjaisen aluesuunnittelun sektorilla sekä luodaan kumppanuuksia elinkeinoelämän, kansalaisyhteiskunnan ja yliopistomaailman kanssa.

6. Tuetaan haitallisten vieraslajien torjuntayhteistyötä Pohjoismaissa.
7. Kehitetään positiivisia kannustimia ja vahvistetaan rahoitusmahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.
8. Vaihdetaan tietoa vastuulajien hoitoa ja valvontaa koskevista kokemuksista.

Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö hoitaa luonto-ohjelman jatkuvaa kehittämistä, tarkistamista ja hyväksymistä, ja siinä yhteydessä selvittää ympäristö- ja ilmastoasiain virkamieskomitean (ÄK-MK) kanssa sekä ohjelman hallintoelimen kanssa mahdollisuuksia jatkaa ja mahdollisesti vielä vahvistaa toimien kohdistamista vaelluslajien erityisedellytyksiin.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo täten suosituksen toteutuneeksi.

Liitteet Ruotsin vastaus Pohjoismaiden neuvoston kysymykseen E10 vuodelta 2023.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta käsitteli suositukseen annettua vastausta ensimmäisen kerran 16. syyskuuta 2025 pitämässään kokouksessa. Vapaa Pohjola ja keskiryhmä pitivät suositukseen annettua vastausta riittämättömänä sillä perusteella, että asian eteen voidaan tehdä enemmän.

Näin ollen valiokunta päätti hyväksyä mietinnön vastauksesta suositukseen 34/2024 ja odottaa poliittista dialogia, joka käydään suositusta 35/2024 koskevan poliittisen dialogin yhteydessä. Tarkoituksena on keskustella rajat ylittävistä toimista vaelluslajien ja haitallisten vieraslajien hallitsemiseksi sekä siihen liittyvistä käytännön hyödyistä ja siitä, mitä pohjoismaisia käytännön suunnitelmia lajien hallitsemiseksi on olemassa.

Oslossa 16. syyskuuta 2025

Tove Elise Madland (A)
Johan Andersson (S)
Åsa Karlsson (S)
Ola Elvestuen (V)
Rebecka Le Moine (MP)
Halla Hrund Logadóttir (Frfl)
Krista Mikkonen (vihr.)

Jón Gunnarsson (Sj.)
Lene Westgaard-Halle (H)
Martin Paasi (kok.)
Juho Eerola (ps.)
Staffan Eklöf (SD)
Lotta Johnsson Fornarve
Marius Aron Nilsen (FrP)